

บทคัดย่อ

การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในประเทศไทยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) รวบรวม คัดเลือกและจัดประเภทงานวิจัยที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในประเทศไทย (2) วิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการวิจัยที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในประเทศไทย (3) เพื่อวิเคราะห์ช่องว่างการวิจัย ช่องว่างทางนโยบาย และจัดทำข้อเสนอแนะ สำหรับการวิจัยเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 2 กลุ่ม กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกที่กำหนด และกลุ่มตัวอย่างที่เป็น ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อมูลสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกลักษณะทั่วไปของงานวิจัย แบบประเมิน คุณภาพงานวิจัย (แต่ละเรื่อง) และแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการศึกษา พบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในประเทศไทยที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด ตลอดจนมีเนื้อหาสาระ ประเด็นวิจัย และความพอเพียงของข้อมูลที่สามารถนำมาสังเคราะห์ได้ จำนวน 181 เล่ม (จาก จำนวน 404 เล่ม ที่ปรากฏในการสืบค้น ข้อมูล ณ วันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2561)

ผลการจัดหมวดหมู่เนื้อหาตามกรอบการวิจัย 2 แนวคิดร่วมกัน กล่าวคือ แนวคิดอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (สิทธิที่จะอยู่รอด สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครอง และสิทธิที่จะมีส่วนร่วมกับสังคม) และแนวคิด ทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาของ Bronfenbrenner (เด็ก เยาวชน และระบบจุลภาค ระบบปฏิสัมพันธ์ ระบบภายนอก ระบบมหภาค) พบว่า งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จัดในกลุ่มสิทธิที่จะมีส่วนร่วมกับสังคมในระบบปฏิสัมพันธ์ที่ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดกับตัวเด็กและเยาวชนโดยตรง เช่น รูปแบบการเรียนรู้ หลักสูตรต่าง ๆ มีจำนวน มากที่สุด จำนวน 55 เล่ม (ร้อยละ 30.38) รองลงมา คือ งานวิจัยในกลุ่มสิทธิที่จะมีส่วนร่วมกับสังคมในระบบภายนอกที่ เน้นสิ่งแวดล้อมที่มีผลทางอ้อมต่อเด็กและเยาวชน เช่น เครือข่ายสังคม ระบบสนับสนุน ระบบเผ่าระวัง ฐานข้อมูลต่าง ๆ มี จำนวน 36 เล่ม (ร้อยละ 19.89) ส่วนงานวิจัยที่ไม่มีการศึกษา ได้แก่ งานวิจัยในกลุ่มสิทธิที่จะอยู่รอด สิทธิที่จะได้รับการ คุ้มครอง และสิทธิที่จะมีส่วนร่วมกับสังคมในระบบมหภาคที่ให้ความสำคัญกับแนวปฏิบัติ นโยบาย กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ เด็กและเยาวชน และความแตกต่างทางวัฒนธรรม

ผลการวิเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณ โดยมีงานวิจัยเชิงปริมาณที่มีการรายงาน ค่าสถิติครบถ้วนและนำมาสังเคราะห์ได้จำนวน 24 เล่ม (จากจำนวนงานวิจัยเชิงปริมาณทั้งหมด 36 เล่ม) ซึ่งประกอบด้วย งานวิจัยระดับสมมติฐานประเภทการเปรียบเทียบรวม 19 เล่ม และงานวิจัยระดับสมมติฐานสหสัมพันธ์ 6 เล่ม ผลการ วิเคราะห์ห่อภิมาณพบว่า ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมีการกระจายค่อนข้างสูง โดยมีค่าอยู่ในช่วงตั้งแต่ -5.556 ถึง 8.2013 เมื่อ เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลระหว่างกลุ่มในแต่ละตัวแปรปรับด้วยการทดสอบความแปรปรวนทาง เดียวพบว่า ตัวแปรปรับที่ทำให้ค่าอิทธิพลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 4 ตัวแปร คือ ตัวแปร วัตถุประสงค์การวิจัย กล่าวคือ ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจากงานวิจัยเชิงสำรวจ หรือ เชิงความสัมพันธ์ (0.5373) น้อยกว่า การวิจัยเชิงทดลอง หรือ การวิจัยและพัฒนา (2.2890) ตัวแปรขนาดกลุ่มตัวอย่าง กล่าวคือ ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจาก งานวิจัยที่มีขนาดกลุ่มตัวอย่าง 51-100 คน (4.0660) มีค่าสูงกว่า ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจากงานวิจัยที่มีขนาดกลุ่มตัวอย่าง น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50 คน (2.6308) และค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจากงานวิจัยที่มีขนาดกลุ่มตัวอย่าง 101-200 คน (0.9991) และค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจากงานวิจัยที่มีขนาดกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 200 คนขึ้นไป (0.5945) อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรระยะเวลาการเก็บข้อมูล กล่าวคือ 0-6 เดือน (2.7182) มีค่าสูงกว่า 6 เดือนขึ้นไป (0.9508)

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรประเภทการเปรียบเทียบคือ ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจากงานวิจัยที่มีการเปรียบเทียบการวัดก่อน-หลัง (2.7281) มีค่าสูงกว่า ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจากงานวิจัยที่มีการเปรียบเทียบกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม (0.8318) และขนาดอิทธิพลจากงานวิจัยที่มีการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ (0.3845) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์เนื้อหางานวิจัยด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ ในงานวิจัยจำนวน 181 เรื่อง พบว่า (1) สิทธิที่จะอยู่รอด มีงานวิจัยจำนวน 9 เล่ม เป็นการศึกษาาระบบปฏิสัมพันธ์มากที่สุด จำนวน 6 เล่ม งานวิจัยในกลุ่มนี้เน้นการมีปฏิสัมพันธ์กันของสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อตัวเด็กหลาย ๆ สิ่งแวดล้อม เช่น ครู ผู้สูงอายุ โรงเรียน (2) สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา มีงานวิจัยจำนวน 42 เล่ม เป็นการศึกษาตัวเด็ก เยาวชน และระบบจุลภาคมากที่สุด จำนวน 14 เล่ม งานวิจัยในกลุ่มนี้ เน้นการเรียนรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 และการจัดสิ่งแวดล้อมในระบบต่างๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน (3) สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครอง มีจำนวน 33 เล่ม เป็นการศึกษาตัวเด็ก เยาวชน และระบบภายนอก มากที่สุด มีจำนวน 19 เล่ม งานวิจัยในกลุ่มนี้ เป็นการศึกษานักเรียนที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นักศึกษาผู้พิการทางการได้ยิน สำหรับเด็กพิการทางกายภาพในชุมชนชนบท นักเรียนตาบอดสนิกระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (4) สิทธิที่จะมีส่วนร่วมกับสังคม มีจำนวน 97 เล่ม เป็นการศึกษาาระบบปฏิสัมพันธ์มากที่สุด จำนวน 55 เล่ม งานวิจัยในกลุ่มนี้เน้นการศึกษาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน ในรูปแบบของ การพัฒนาเครือข่ายระบบการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน การมีส่วนร่วมของภาคีต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ข้อสังเกตคือ งานวิจัยระบบมหภาคที่ศึกษาสิ่งแวดล้อมที่เป็นแบบปฏิบัติ นโยบาย กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนมีจำนวนน้อยมาก

ข้อความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน นำมาสู่ข้อเสนอการขับเคลื่อนและใช้ประโยชน์ข้อความรู้จากงานวิจัยตามภารกิจของกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้แก่ (1) การขยายผลการวิจัยและต่อยอดพัฒนาต้นแบบและมาตรฐานการปฏิบัติในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชน เช่น ประเด็นการเรียนรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ต้นแบบการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การมีจิตสาธารณะ ทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล มาตรฐานการปฏิบัติของครู และชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์ ในเรื่อง การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (ไอซีที) เพื่อพัฒนาทักษะความคิด (2) การขยายผลการวิจัยและต่อยอดพัฒนาต้นแบบและมาตรฐานการปฏิบัติในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของเด็กและเยาวชน ได้แก่ ต้นแบบสื่อเพื่อการจัดการเรียนรู้วิชาศิลปะสาขาทัศนศิลป์ อย่างเต็มรูปแบบสำหรับนักเรียนตาบอดสนิท ต้นแบบการพัฒนาและทดสอบประสิทธิภาพสื่อคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้การใช้งานโปรแกรมประยุกต์สำหรับนักศึกษาผู้พิการทางการได้ยิน ต้นแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ รวมทั้งต้นแบบการจัดการความรู้ การพัฒนาฝีมือ และแบบปฏิบัติที่ดีในการป้องกันพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและความรุนแรง (3) การขยายผลการวิจัยและต่อยอดพัฒนาต้นแบบและมาตรฐานการปฏิบัติในการส่งเสริมสวัสดิการของเด็กและเยาวชน ได้แก่ ต้นแบบและมาตรฐานการปฏิบัติในการส่งเสริมสวัสดิการของเด็กและเยาวชน เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำหนักเกินและโรคอ้วน และ พฤติกรรมเสี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การศึกษาช่องว่างงานวิจัยที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในประเทศไทย จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีช่องว่างในประเด็นต่อไปนี้ (1) ความทันสมัย เท่าทันเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงสังคม (2) ข้อความรู้เชิงลึกและเชิงระบบที่ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงนโยบาย (3) ความร่วมมือระหว่างนักวิชาการและนักวิจัยหรือสถาบันที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ (4) การศึกษากลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่เข้าถึงยาก (5) งานวิจัยที่มุ่งตอบโจทย์ความท้าทายใหม่ ๆ ในอนาคต (6) การพัฒนา นักวิจัยและระบบการสนับสนุน ข้อค้นพบในแต่ละประเด็นในการวิจัยครั้งนี้ นำมาสู่ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการ

วิจัยที่มีเป้าหมายพัฒนาเด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมตามช่วงวัย และ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการสนับสนุนงานวิจัยที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความคุ้มค่าต่อไป

คำสำคัญ : การสังเคราะห์งานวิจัย เด็ก เยาวชน

Abstract

The primary purposes of our research synthesis on children and youth in Thailand were to (1) compile, select and categorize the related-studies on children and youth in Thailand, (2) analyze and synthesize findings of the related-studies on children and youth in Thailand, and (3) analyze research and policy gaps leading to recommendations for future studies pertaining to the development of children and youth in Thailand. Two samples were included in the current study: one was the studies related to children and youth that met the inclusion criteria; the other was the inputs from the experts using the semi-structured interview. The instruments used included the forms developed by the researcher; one to report general features of the studies, one to evaluate of the quality of each study, and another one to guide and take note when interviewing with an expert.

A total of 181 studies on children and youth in Thailand (out of 404 studies obtained from the search on October 22, 2018) met the inclusion criteria; the content and the frameworks of these studies were eligible for the synthesis.

The information was synthesized based on the integration of the two principles: Convention on the Rights of the Child (i.e. *rights to survival, rights to development, rights to protection, and rights to participation*) and Bronfenbrenner's ecological model (children, youth, microsystem, mesosystem, exosystem, and macrosystem). We found that majority of the studies were categorized in '*the participation rights*' within the '*mesosystem*', specifically, the ecosystem that was closely and directly related to children and youth, for example, the studies on learning approaches, curriculums (55 studies, 30.38%). Another set of studies found prevalent were those in '*the rights to participation*' within the '*exosystem*', for example, the studies on social networks, support systems, monitoring systems, and databases (36 studies, 19.89%). We did not find any study pertaining to *rights to survival, rights to protection, and rights to participation* within the *macrosystem*, specifically the ecosystem that focusing on guidelines, policies, laws related to children and youth and cultural diversity.

In quantitative analyses, we reported results using the meta-analysis approach. We used data from 24 studies (out of 36 studies) that had completed statistics information. These studies consisted of 19 comparative studies and 6 correlational studies. The results of meta-analysis revealed that the effect sizes were greatly distributed ranging from -5.556 to 8.2013. When conducting between-group comparison of the effect sizes for each moderator variable applying one-way ANOVA, there were four moderator variables that significantly influenced the effects at the .05 level. First, pertaining to moderator variables related to study objectives, we found that the means of the effect sizes from exploratory or comparative studies (0.5373) were significantly lower than experimental or research and development studies (2.2890). Second, pertaining to moderator variables related to sample size, the

means of the effect sizes of the studies with 51-100 participants (4.0660) were significantly higher than the studies with 50 participants and lower (2.6308), with 101-200 participants (0.9991), and with 200 participants and higher (0.5945; $p = .05$). Third, pertaining to moderator variables related to duration of data collection, the means of the effect sizes of those studies with the duration of 0-6 months (2.7182) were significantly higher than those with 6 months and above (0.9508; $p = .05$). And forth, pertaining to moderator variables related to data comparison approach, the means of the effect sizes of those studies involving pretest-posttest comparison (2.7281) were significantly higher than those involving experimental-control comparison (0.8318), and the studies involving correlation between variables (0.3845; $p = .05$).

In qualitative analyses from 181 studies, we found that (1) within the 9 studies related to *rights to survival*, 6 of them were associated with *mesosystem*. Studies within this category pertained to the interactions of environment directly influencing children and youth, such as teachers, older adults, and schools. (2) within the 42 studies related to rights to development, 14 of them were associated with *microsystem*. Studies within this category pertained to 21st century skills development and environment that influenced directly to children and youth. (3) Within the 33 studies related to *rights to protection*, 19 of them were associated with *children and youth and macrosystem*. Studies within this category pertained to students in three Southern Border Provinces with Malayu dialect as their mother language, students with hearing disability, students with physical disabilities in rural communities, and high school students with complete blindness. (4) Within the 97 studies related to *rights to participation*, 55 of them were associated with *exosystem*. Studies within this category pertained to network development, learning systems and learning resources in communities, the participation of alliances in learning management as well as the development of personnel involved with children and youth. It is worthwhile to note that there were very few of the studies involving macrosystem focusing on the ecosystem such as guidelines, policies, and law and regulations related to children and youth.

Knowledge gained from the synthesis of research on children and youth would be useful in suggesting driving tasks and would serve the action plan of Department of Children and Youth, Ministry of Social Development and Human Security. We suggested that (1) there should be more expansion of research on prototype and standard of practice that would promote the competence of children and youth, for example, the topics on learning and skills in 21st century, i. e., prototypes on the development of analytical skills and collective consciousness, digital intelligence, standard of conducts for teachers, and online learning community about thinking skills development for the 21st century. (2) There should be more expansion of research on prototype and standard of practice relative to protection and protection of children and youth's rights, i. e., media prototype for learning management of visual arts program for completely blind students, prototype of development and testing of the efficiency of computerized multimedia application for students with hearing disabilities,

prototype of interactive electronic book to support Thai language learning in the third year elementary school students with Malay as their mother language, prototype of learning management, handbook, good practice in preventing behavioral problems and violence. (3) There should be more expansion of research, prototype development, standard of conduct in promoting the welfare of children and youth, i.e., prototype and standard of conduct in promoting the welfare of children and youth in preventing and mitigating the overweight problem, obesity, and risk of alcohol abuse.

Based on the interview with the experts concerning gaps in the study on children and youth in Thailand, the following issues have not yet been addressed: (1) up-to-date knowledge that keeps up with social change, (2) depth and system of knowledge that have impacts on policy, (3) the collaboration among scholars, researchers, or related-institutes in the area, (4) studies on children and youth in the remote area, (5) studies aimed to address the future challenges, and (6) the development of researchers and the support systems. Findings in the current study could provide suggestions on practices for promoting research to develop the quality of life in children and youth in age-appropriate manner, and suggestions on policies for promoting effective, efficient, and worthy research relating to children and youth in Thailand.

Keywords : research synthesis, children, youth